

Nedlæggelse af arabisk, kinesisk og spansk på Syddansk Universitet og forringede muligheder for internationalisering

Syddansk Universitet (SDU) er blevet pålagt at dimensionere universitetets uddannelser med i alt 894 pladser, hvilket bl.a. medfører en nedlæggelse af tre vigtige sprogfag, nemlig arabisk, kinesisk og spansk.

8. januar 2015 har uddannelses- og forskningsminister Sofie Carsten Nielsen underskrevet Syddansk Universitets nye udviklingskontrakt, hvori det bl.a. hedder: ”SDU vil fortsat udvikle sig som et internationalt attraktivt universitet, både for studerende og medarbejdere”. Mulighederne for at opfylde dette mål forringes betragteligt med nedlæggelsen af tre verdenssprog.

Oprindeligt kunne studerende på Syddansk Universitet studere 9 forskellige sprog, som i alt tales af ca. halvdelen af verdens befolkning. Fransk, italiensk, polsk og russisk er allerede nedlagt, og nu medfører dimensioneringen så, at arabisk, kinesisk og spansk også nedlægges – verdens største, fjerdestørste og femtestørste sprog, som til sammen tales af over 1,8 mia mennesker i verden. Tilbage vil der kun være engelsk og tysk, sprog som kun ca. 6% af verdens befolkning har som modersmål.

Uddannelses- og forskningsministeren svarede, da hun i Folketingets spørgetid onsdag 14. januar skulle svare på hendes holdning til lukning af arabisk, spansk og kinesisk på SDU, at det var et valg, som SDU’s ledelse havde truffet, og at SDU havde haft mange andre valgmuligheder.

SDU’s ledelse oplyser imidlertid, at SDU ikke har haft andre valgmuligheder. Dimensioneringen på i alt 894 pladser vil medføre et indtægtstab på ca. 50 mio. kr., for universitetet, og universitetet må derfor reducere udgifterne tilsvarende. Det er ledelsens vurdering, at det kun kan ske ved helt at nedlægge uddannelser. SDU ville gerne beholde arabisk, spansk og kinesisk, men det er SDU-ledelsens vurdering, at den måde, som dimensioneringsmodellen er skruet sammen på, tvinger universitetet til den drastiske beslutning om lukning af de tre sprog.

Problemet med nedlæggelsen af sprogene kan heller ikke løses ved, at sprogene er udbudt på andre universiteter, da de uddannelser, som SDU vil nedlægge, er uddannelser, som slet ikke eksisterer i København. Fx er arabisk på Københavns Universitet et traditionelt filologisk studium, hvor man studerer arabisk sprog, litteratur, kultur mv., mens arabisk på SDU er erhvervsrettede kommunikationsuddannelser, hvor man lærer arabisk sprog sammen med enten virksomhedskommunikation, økonomi eller pædagogik.

Nedlæggelsen af arabisk, kinesisk og spansk på SDU har også både regionale og sociale mobilitetskonsekvenser.

Der vil med nedlæggelsen ikke være mulighed for at studere andre sprog end engelsk og tysk i hverken den syddanske eller sjællandske region. Indtil for få år siden kunne man til sammenligning studere spansk i 5 forskellige byer, hvor SDU i dag har campusser, nemlig Odense, Slagelse, Kol-

ding, Sønderborg og Esbjerg/Varde. Med nedlæggelsen af spansk vil det ikke kunne studeres nogen af stederne.

De sprog, der nedlægges, er også uddannelser, som i særlig grad tiltrækker mønsterbrydere og dermed bidrager til den sociale mobilitet. Helt særligt problematisk er situationen for arabisk, som man vil lukke allerede fra optaget her i 2015. Mellem 50 og 60 % af de arabiskstuderende ved SDU har mellemøstlig baggrund. En del af disse studerende, som i den internationale faglitteratur går under betegnelsen ”heritage learners”, kommer fra Vollsmose, Brøndby og Nørrebro og er for størstedelens vedkommende mønsterbrydere. Vi har på SDU taget forskellige initiativer til at støtte disse studerende i at finde sig tilrette på universitetet og gøre akademiske krav transparente, bl.a. et særligt mønsterbryderprojekt, som ministeren besøgte i september 2014., jævnlige seminarer om akademiske krav og særlige vejledersamtaler for ”udsatte” studerende, herunder ikke mindst unge kvindelige studerende med særlige familiemæssige udfordringer. Der arbejdes også forskningsmæssigt på SDU med pædagogiske problematikker omkring ”heritage learners”.

Universiteternes primære formål er selvsagt at uddanne akademikere og ikke at lave sociale foranstaltninger. Alligevel har det været en stor tilfredsstillelse for os, at vi også har kunnet løse en vigtig samfundsmæssig opgave ved at uddanne rollemodeller, der bidrager til at løfte integrationsindsatsen i Danmark. En ambition, som falder helt i tråd med netop den indsats, ministeren har sat i værk for at styrke den sociale mobilitet i de videregående uddannelser.

Nogle vil måske hævde, at det ikke gør noget at nedlægge fremmedsprog, for vi kan jo bare klare os med engelsk, men hvor seriøst er det for danske virksomheder tage ud i verden og sige: ”Køb vores produkter og ydelser, men vi gider ikke lære jeres sprog og kultur og for den sags skyld jer at kende, men køb alligevel af os”.

Vi afviser ikke, at beskæftigelsestallene for sproguddannede og humanister ikke altid er tilfredsstillende, men løsningen er ikke at nedlægge sprog. Rækkefølgen er ikke, at danske virksomheder først ser nye markedsmuligheder og så først derefter ansætter medarbejdere, der kan dække de nye markeder. Rækkefølgen er derimod ofte, at man først ansætter de medarbejdere, der kan åbne for nye muligheder og markeder.

Kandidater med arabisk, kinesisk og spansk har på ingen måde større udfordringer med at finde beskæftigelse end øvrige humanistiske kandidater. Som humanist kan det generelt være lidt sværere at få det første job end fx læger og jurister, da det for mange af gode grunde er mere diffust, hvad humanister kan. Det skal vi som humanister selv skabe og vise. Erfaringen viser til gengæld, at når en humanist først har fået job, så er humanisterne rigtig gode til at bide sig fast, for det er jo i høj grad folk med indsigt i netop kultur, kommunikation og sprog, der kan finde svarene på fremtidens udfordringer. Derfor gør vi også meget ud af på moderne humanistiske uddannelser at uddanne vores studerende til at blive jobskabere frem for jobtagere og til at kunne vise i praksis, hvilken værdi de kan skabe for virksomhederne.

Fremmedsprog er en af de kerneydelser, som humaniora kan tilbyde samfundet. Tidligere var det normalt i Danmark at sige, at fordi vi er et lille land med et lille sprog, så må vi lære sprog for at kunne begå os i den store verden. De seneste år har der udviklet sig en kedelig selvstilstrækkelig-

hed, hvor man kan høre nogle virksomheder mener, at årsagen til deres kommunikationsproblemer med andre lande skal findes i, at de potentielle partnere i andre lande ikke er gode nok til engelsk, men snarere så er det altså vores sproglige kompetencer i tysk, fransk, spansk, russisk, polsk, arabisk, tyrkisk, kinesisk osv., som skal forbedres.

Danmark har behov for, at flere borgere har bedre fremmedsproglige kompetencer. Det er en helt naturlig følge af et stadigt mere intensivt samspil på tværs af grænser i en globaliseret verden. Men faktum er desværre, at danskerne ikke er blevet bedre til sprog i de seneste år – desværre tværtimod. Engelsk er helt uundværligt, men er jo næsten ikke et fremmedsprog mere, og får vi ikke en bredere sprogpalette, vil Danmark gå glip af forretningsmuligheder. Hvis Danmark skal bevare sin konkurrencekraft, skal vi have langt større fokus på fremmedsprog, kultur og internationalisering.

Vi har ikke brug for hverken nye fysiske eller psykiske barrierer mellem verdens folk, for vi er i dag i den grad linket sammen på tværs af alle grænser. Man behøver blot at tænke på den globale finans- og gældskrise, vi har gennemlevet de seneste år, samt på klima- og miljøudfordringerne i verden. Vi har brug for unge mennesker, der med en solid sproglig og kulturel ballast i bagagen tager ud i verden, og som på tværs af grænser brænder for at finde løsninger på de store udfordringer, vi står med i verden i dag.

Der er brug for, at dimensioneringsmodellen bliver gennemtænkt og justeret, så man undgår utilsigtede konsekvenser i form af nedlæggelse af fremmedsprog, som dansk erhvervsliv og det danske samfund har brug for. Det er desværre hurtigt at nedlægge, men det vil tage lang tid at genopbygge fagmiljøer og uddannelser, så de bliver tilstrækkelig stærke.

Med venlig hilsen

Flemming Smedegaard

Studieleder for International Virksomhedskommunikation, Syddansk Universitet

Tlf. 6550 3355

E-mail: fsm@sdu.dk